

TÍTOL: “Aspectes jurídics i ètics de l’aplicabilitat del robot Pepper en la interacció amb persones grans en l’àmbit residencial: un estudi pilot” (BEC-2023-006)

Investigadors principals:

Sara Domènech Pou

Fundació Salut i Envelliment de la Universitat Autònoma de Barcelona

Núria Infiesta Capdevila

YASYT Robotics. Barcelona

Jose Luis Infiesta Valls

YASYT Robotics. Barcelona

Joan Carles Seuba Torreblanca

Facultat de Dret. Universitat Pompeu Fabra

Projecte finançat pels Premis i Beques de Bioètica 2023 de la Fundació Victor Grífols i Lucas.

CEEAH UAB: 6773

PARAULES CLAU: interacció persona-robot, persones grans, usabilitat, comunicació, qualitat de vida, ètica.

RESUM

Els robots socials representen una tecnologia d’assistència innovadora en les residències de persones grans, la qual ha generat debat sobre els aspectes ètics. Aquest estudi té dos objectius: 1) avaluar l’aplicabilitat del prototip Helderly (Humanizing Elderly), que funciona sobre un robot anomenat Pepper per facilitar la interacció persona-robot en activitats d’estimulació cognitiva, motriu, relacional i social; 2) reflexionar sobre els aspectes ètics associats a la seva implementació amb persones grans, tant amb com sense deteriorament cognitiu.

Un total de 12 participants (mitjana d’edat de 84,83 anys; 66,7% dones; 83,3% amb estudis primaris) van participar en l’estudi, donant el seu consentiment informat. Les variables principals d’aplicabilitat van ser la usabilitat i la satisfacció, avaluades mitjançant l’Escala Visual Analògica (EVA) de 1 (Res) a 10 (Molt). Les persones participants van valorar molt positivament aquestes dimensions, amb puntuacions mitjanes de $8,20 \pm 1,48$ i $9,00 \pm 1,15$ respectivament.

També es va avaluar la soledat no volguda, l’estat d’ànim, la capacitat de comunicació i altres variables abans (T0) i després de la intervenció de dos mesos (T1). Es va observar una millora significativa en la comunicació ($8,67 \pm 7,19$ vs. $3,56$

$\pm 2,35$; $Z=-2,37$; $P=0,018$), mentre que no es van trobar diferències significatives en les altres variables.

L'estudi quantitatiu es va complementar amb metodologia qualitativa, amb un qüestionari ad-hoc dirigit a les persones professionals implicades ($N=3$) i un grup focal format per les persones professionals i sis persones grans participants.

Els professionals van expressar opinions positives sobre la facilitat d'ús del robot i el seu potencial per millorar la comunicació i qualitat de vida dels usuaris. Els resultats del grup focal van mostrar una acceptació molt positiva del robot, destacant que el robot no substituïa el tracte humà sinó que podia ser un complement útil.

Les reflexions sobre la implementació del robot fonamentats en els principis bioètics d'autonomia, beneficència i no maleficència formulats per Beauchamp i Childress (1979), van ser que es va respectar l'autonomia de les persones usuàries, que el robot va aportar beneficis en les diferents àrees d'estimulació i que no es van generar riscos durant la interacció persona-robot.

En conclusió, els robots socials poden ser una eina valuosa en l'atenció a persones grans en l'àmbit residencial.